

Fény, árnyék

2010 december 30. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

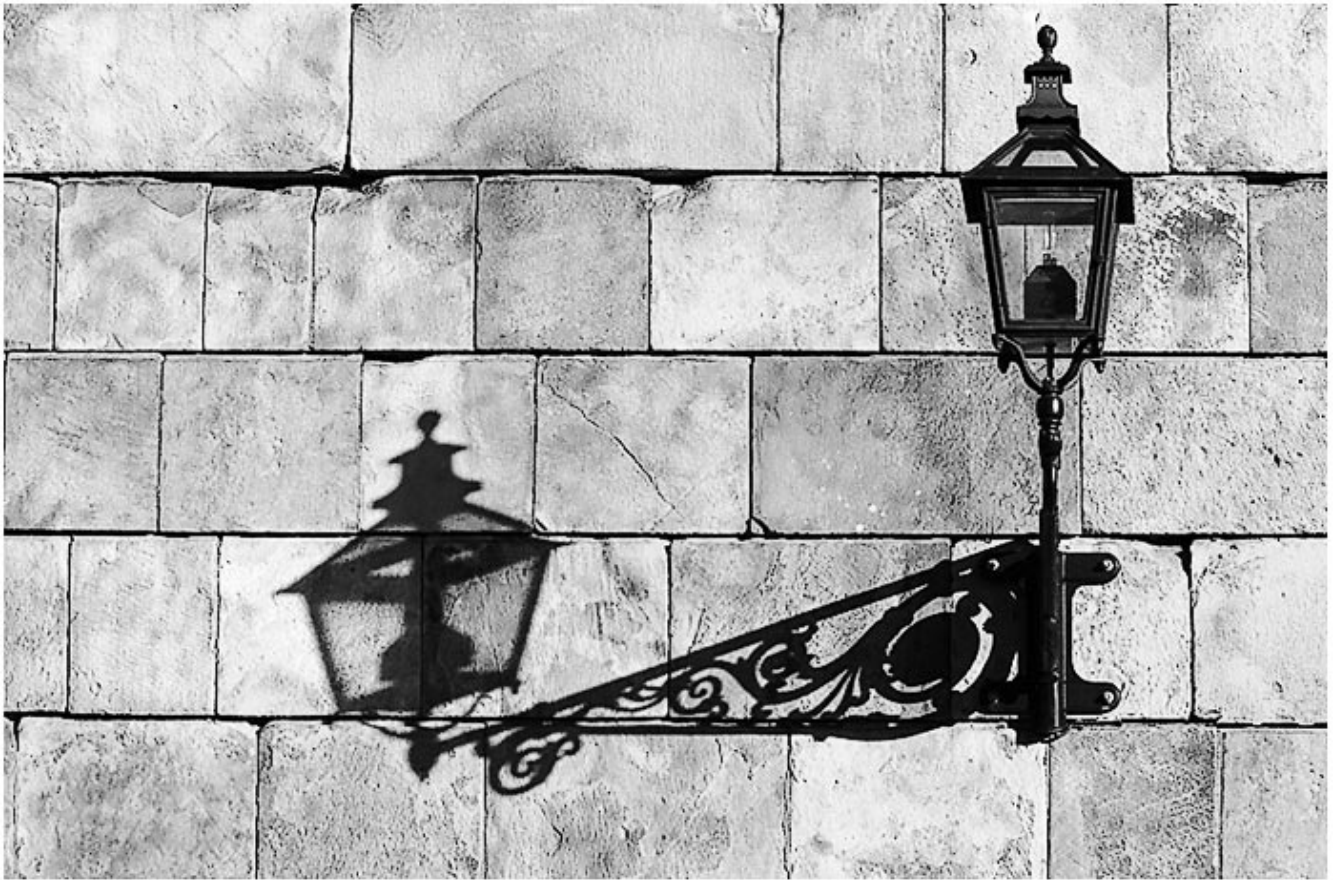
Mérték

A két dolog, ugyebár, élesen elkülönül egymástól. Úgy is mondhatnánk, a kettő ellentétes. Egészen pontosan bináris opozíciók: egyik sem létezhet a másik nélkül abban a formában, ahogyan azt mi ismerjük.

S bár meglehet: a végtelen sötétség, az üresség, a csend és a fagy a világegyetem természetes állapota, ezt néhol

megtöri egy-egy csillag ragyogó, ámde galaktikus léptékben mérve csipetnyi fénye, ragyogása, melege. A rendet megzavarja a káosz, az árnyakat szétszaggatja a fény.

S a világosság ereje rettenetes! Nem kellene neki hatalmas, izzó csillagok! Elég csupán egy apró szikra, egy lángocska, s a sötétség elillan a közeléb?!

Ám azt tartja a mondás, hogy mindig a legragyogóbb fény veti a legsötétebb árnyékot. A dolog, a fizika törvényeit alapul véve nehezen állja meg a helyét. Ugyanis két variáció lehetséges: egyrészt, hogy a fény útját valami blokkolja. Ez esetben árnyék keletkezik. Vagy nem, s akkor természetesen minden egyértelmű, nincsenek "sötét foltok" (rohadt gyenge szóvirág, tudom... ma ilyen formában vagyok). Nincs olyan, hogy *sötétebb* vagy *világosabb* árnyék, csak olyan, hogy **ÁRNYÉK**.

Ám optikailag mégsem akkora badarság az elhíresült szólás. Hiszen félhomályban elmosódnak a határok, kevésbé t?nnek ki az eltérések, a különbségek. Ragyogó fényárban azonban az árnyékok egyértelműbbek, pontosan körülhatárolhatók, így a kontraszt is jóval erősebb. Szikrázó ragyogásban a szélsőségek uralkodnak. Különös világban létezőnk, mi, emberek.

Magam is számos szélsőséget megjártam már. Szélsőségesen gondolkodom, fekete-fehér képernyűn szemlélem a világot, s az 1-ek és a 0-ák világában nincs helye annak, hogy *lehet*, hogy *talán*. Ez hiba, tisztában vagyok vele; a sok tévedésem közül az egyik, ám én mégsem tudok, nem is akarok megváltozni. Sokan úgy vélik, a világ a saját nézőpontunk, s nem egy egyetemes, mindenké fölötte álló elv alapján nyer formát és értelmet, de én tiszta szívvel soha nem éreztem magaménak ezt a vélekedést. Van, kell lennie b?nnek és b?nh?désnek, oknak és okozatnak, jónak és rossznak. Ahogyan van fény és árnyék, s az ezek közötti nyilvánvaló különbség is egyértelmű, úgy létezik az igazság, amely a nézőpontok fölötte állva, kérdés és feltétel nélkül képes elválasztani a valótól a hamisat. És az igazság nem egyenl? a törvényekkel, a joggal, a logikusnak t?n? megoldásokkal. Nem egyenl? a karmával sem, amely egy mérleg két szárához hasonlóan egyfajta egyensúlyi állapot, középutas megoldás csapdájában vergődik, amib?l nem lehetséges szabadulni. Az igazság számára nem cél egy rendszer megtalálása, fenntartása és terjesztése. Az igazság könnyörtelen, kegyetlen, nincs tekintettel semmire és senkire. Célja egyes egyedül a b?n megtorlása lehet, nem pedig a következményekkel való tör?dés.

(Személyes megjegyzésként álljon itt, hogy e bejegyzés alapja részben egy külföldön elkövetett b?ncselekmény, amelynek pontos részletei, jelen esetben teljesen mellékesek.)

Néhány évszázaddal korábban (s a világ egyes részein még ma is) más volt a bevett mód az ítélkezésre. A tolvaj kezét levágták. A gyilkost kivégezték. Tiszta ügy, az emberekben nem merültek fel kérdőjelek, nem maradtak elvarratlan szálak. A maguk módján igazságot szolgáltatottak, a tudatlanság fátyla mögé rejtve. Mert a legnagyobb igazságtalanságot éppen azzal lehet elkövetni, ha ártatlant ítélnék el, nem pedig a bűnöst. A tudomány azonban messze nem állt azon a szinten, hogy alkalmas lett volna minden körülmények közt, kétséget kizáróan igazolni a tettes kilétét.

Igazságosnak tűnt az emberek számára ez a rendszer? Feltételezem, hogy igen. Segített ez bármit a bűnmegelőzésben? Volt prevenció hatása? Egy fikarcnyi sem! Az emberek ugyanúgy csaltak, loptak, raboltak, gyilkoltak, mint most. És felteszem, később is fognak, találjanak ki bárminemű rendszert ennek megakadályozására. Törvényekkel a bűnnek sajnos nem lehet gátat szabni.

És volt itt még egy probléma. Nevezetesen, hogy akkoriban, bár brutálisabb módszerekkel, de mégis azt a gyakorlatot követték, ami mostanra már sokkal kifinomultabbá vált: az egyenlőség elvét. Halálért halál, meg a többi hasonló megoldás. Logikus gyakorlatnak tűnik. Ám a bűn és a bűnhődés közé nem az egyenlőségjel, sokkal inkább a "</>" szimbólumok illenek. A büntetésnek mindig súlyosabbnak kell lennie az elkövetett bűnnél. Ez az, ami végső soron gondoskodik a méltó konklúzióról.

S ha már a bűnt lehetetlen megelőzni, legalább azt tegyük lehetővé, feltételek és vargabetűk nélkül, hogy igazságot szolgáltatassunk a károsultaknak. Halálért halál: megölni a tettes számára fontos valakit, annak szemé elűtt, hogy tudja, mit is tett valójában. Kivégezni csak szigorúan ezután szabad az illetőt. Lopás? Levágni valamennyi végtagját, nem csupán azt a bizonyos enyves kezét. Hogy felfogja, mostantól bizony megváltozik az élete. Csalás? Teljes vagyonelkobzás tőle, és teljes családjától, majd jöhet a kényszermunka, jó sokáig, hogy legyen ideje átértékelni a csínytevését. Ismétlem: nem azért, mert a jog, a törvények szempontjából ez a helyénvaló, hanem azért, hogy a büntetés igazából beteljesítse létezésének célját: büntessen! Könnyörtelenül, kíméletlenül.

Tudom, elvakult vagyok, s ennek megfelelően ez nem fog az én életemben bekövetkezni. Ráadásul sok esetben felmerülnek valódi aggályok, feloldhatatlan kétségek, megoldhatatlan problémák azzal kapcsolatban, mi számít igazságnak egyik-másik esetben. De egyszer, talán valamikor a jövőben, eljön majd az az idő, amikor többé nem marad kétségek között semmi, fény derül mindenre, amire kíváncsiak vagyunk, s az igazság többé nem hagy kétséget afelől, hogy hová kell lesújtania.

Az azért megnyugtató gondolat, hogy a fény és a sötétség csatájának, hosszútávon, csupán egyetlen győztese lehet. Mert bizony előbb-utóbb minden csillag kialszik!

Sztakó Balázs

Szerző a Flag Polgári Műhely tagja

Ajánló

